

votou. Podle smlouvy ze dne 21. listopadu 1919, již jako podkladu smluvního poměru stran nebylo žalovaným odporováno, jest žalovaný výčepníkem v žalobcově hostinci a měl platiti žalobci za každý hektolitr vyčepovaného piva dříve o osm Kč, v poslední době o 20 Kč méně, než zač pivo sám čepoval, tento rozdíl v ceně piva náležel žalovanému jako o d m ě n a. Z tohoto podstatného obsahu smlouvy plyne, že nikoliv žalovaný platil žalobci úplatou za přenechání provozu jeho hostinské živnosti vyšší ceny piva než jiní hostinští, nýbrž že žalobce ponechal mu část výdělků na vyčepovaném pivu jako mzdu za jeho práci. Žalovaný byl výčepníkem žalobcovým za mzdu, určenou podle množství vyčepovaného piva. Že nebyl v poměru pachtovním, nýbrž námezdním, tomu nasvědčuje také okolnost, že byl neb aspoň měl býti pojištěn u nemo-censké pokladny, dále že dle vlastních jeho udání nebyl ani jako pach-týř ani jako náměstek dle Šu 19 živn. ř. politickému úřadu ohlášen, a že také výdělková daň ze živnosti hostinské nebyla předepsána žalova-nému, nýbrž žalobci. Nebyl-li žalovaný pachtýřem hostinské živnosti, nýbrž jen výčepníkem za určitou mzdu a jiné naturální výhody, nemůže se dovolávati předpisů o nutnosti soudního svolení k výpovědi, jež před-pokládají smlouvou nájemní neb smlouvou pachtovní o provozování živnosti. Zbytečno by bylo proto uvažovati, zda námitka nedostatku soudního přivolení k výpovědi jest námitkou procesní či námitkou hmotného práva, pokud rozhodnutí o námitce nepřípustnosti pořadu práva dotýkalo se rozhodnutí i ve věci samé, jakož i zda mohlo rozhod-nutí odvolacího soudu, že se námitce nepřípustnosti pořadu práva ne-vyhovuje, vzhledem na předpisy Šu 528 c. ř. s. a § 42 třetí odstavce j. n. býti vůbec ještě napadeno.

Čís. 3570.

Směnečný nárok proti avalistovi příjemce není podmíněn protestací směnky a zaniká teprve uplynutím tří let ode dne splatnosti směnky.

(Rozh. ze dne 4. března 1924, Rv I 277/24.)

Směnečný platební příkaz byl ponechán o b ě m a n i ž š í m i s o u d y v platnosti, o d v o l a c í m s o u d e m mimo jiné z těchto dů-vodů: Ježto bylo správně zjištěno, že žalovaný podepsal směnku jako avalista akceptanta, právem první soud odmítl námitku promlčení smě-nečního práva proti žalovanému pro neprotestování a uplynutí třímě-síční lhůty čl. 78 čís. 1 sm. ř., neboť směnečný nárok proti avalistu ak-ceptanta zaniká promlčením tak, jako proti akceptantovi samému, te-prve po třech letech, počítaje ode dne splatnosti směnky, a není pod-míněn protestováním směnky proti němu (čl. 77 sm. ř.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, poukázav k důvodům od-volacího soudu.

Čís. 3571.

Pozemková reforma (zákon ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n.).

Předpis čtvrtého odstavce §u 43 a) zákona vztahuje se pouze na hnojiva strojená.

Pokud jest hnojivem animálním půda obohacena.

(Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 53/24.)

Pachtýři zabraného dvora domáhali se na Státním pozemkovém úřadu náhrady za hnojiva a ostatní investice. Státní pozemkový úřad přiřkl jim za hnojiva 54.455 Kč 47 h, nároku na náhradu nákladu na ostatní investice neuznal. Zemský soud stížnosti nevyhověl. V r c h n í z e m s k ý s o u d stížnosti vyhověl a 1. změnil napadené usnesení v tom smyslu, že náhrada ad B) za nevyužitá hnojiva, Státním pozemkovým úřadem přiřknutá ve výši 54.455 Kč 47 h, jest splatná hotově do 3 měsíců ode dne, kdy rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nabude moci práva, 2. pokud se týkalo napadené usnesení rozhodnutí o náhradě nároku za ostatní investice, zrušil je a vrátil věc zemskému soudu, by jednání náležitě doplnil a znovu o tomto nároku rozhodl. D ů v o d y: Věc nemohla býti správně posouzena, pokud se týká náhrady za ostatní investice, poněvadž řízení je vadné a neúplné. Pokud se týká nároku za hnojiva, přičí se rozhodnutí zemského soudu doslovu zákona. Zákon ze dne 13. července 1922 čís. 220 sb. z. a n. ukládá ve (4) odstavci §u 43 a) Státnímu pozemkovému úřadu, aby pachtýřovi přiznal podle výsledku šetření náhradu za hnojiva, jež jest splatnou hotově do 3 měsíců ode dne, kdy rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nabude moci práva. Tu jde o hnojiva, která pro předčasné zrušení poměru pachtovního převzetím zabraných nemovitostí nemohla již býti pachtýřem využita. Ad B) jsou účtována a od Státního pozemkového úřadu přiznána jenom taková hnojiva, proto bylo uznati, že náhrada ad B) přiznaná ve výši 54.455 Kč 47 h jest splatná hotově do 3 měsíců ode dne, kdy rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nabude moci práva.

N e j v y š š í s o u d změnil k dovolací stížnosti Státního pozemkového úřadu usnesení nižších stolic v ten rozum, že a) z náhrady, rozhodnutím Státního pozemkového úřadu v odstavci B za »hnojivé investice« přiznané v sumě 54.455 Kč 47 h, částka vypadající jako náhrada za »dusičnan draselnatý« 3.025 Kč 47 h jest splatna do tří měsíců hotově ode dne, kdy rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nabude moci práva; b) v ostatním se stížnost pachtýřů do rozhodnutí Státního pozemkového úřadu zamítá.

D ů v o d y:

Ad a). Vrchní zemský soud je na omylu, vztahuje předpis §u 43 (4) zákona ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. na všechna hnojiva, ať strojená, ať animální, neboť cit. § rozeznává mezi obojími a jedná v odst. (3) a (4) o strojených a v odst. (5) o animálních. Odstavec (4) užívá prostě výrazu »hnojiva«, avšak, poněvadž je jen pokračováním odst. (3) a bez něho vůbec nemá smyslu, jest zcela zřejmo, že i on míní

výlučně hnojiva strojená. Podle rozhodnutí Státního pozemkového úřadu však z náhrady za »hnojivé investice« v jeho odst. B přiznané připadá na strojené hnojivo pouze 3.025 Kč 47 h a tedy jen ohledně nich platí předpis odst. (4) Šu 43, že splatna jest 3 měsíce ode dne, kdy rozhodnutí Státního pozemkového úřadu nabude právní moci, nikoli i ohledně zbytku, jenž se vztahuje na hnojivo animální za rok 1920/21 penízem 12.280 Kč a za rok 1921/22 penízem 37.500 Kč, jak stížnost pachtýřů sama tvrdila, Ad b). Tu především vytknouti dlužno, že stížnost pachtýřů mimo splatnost sumy v odst. B rozhodnutí Státního pozemkového úřadu za hnojiva přiznané čelila již pouze a jedině proti odst. C téhož rozhodnutí, v němž zamítnut nárok pachtýřů na náhradu, kterou požadovali ve smyslu Šu 43 (5) cit. zák. z toho důvodu, že prý zvýšili podstatně přejímací cenu řádným hnojením, h n o j e n í m a n i m á l n í m, na kterýž nárok nejen vývody, nýbrž i návrhy stížností pachtýřů se omezovaly, takže vrchní zemský soud, nedopatřením to přehlédnuv, neprávem v úvahu pojal i okolnost, pachtýři v žádosti jejich k Státnímu pozemkovému úřadu za přiznání náhrad ovšem též tvrzenou, avšak za důvod stížností potom již neuplatňovanou, že prý oni zařídili továrnu na zpracování ovoce a i tím nepřímou výnosnost půdy zvýšili, a vzal si to, že znalci o tom slyšení nebyli, spolu za důvod svého zrušovacího rozhodnutí. Zbývá tedy v pravdě jen otázka, zda pachtýři zvýšili cenu půdy řádným hnojením hnojivem animálním dle Šu 43 odst. (5) cit. zák., kteréž zvýšení sváděli na to, že provozovali hospodářský lihovar, a tu otázku vrchní zemský soud rovněž nesprávně posuzuje. Znalci udali, že by se o obohacení půdy a tudíž zvýšení ceny její dalo jen tehdy mluvit, kdyby pachtýři byli v lihovaru zpracovávali pravidelně větší množství surovin, t. j. bramborů, přikoupených, jinde, než na půdě, o kterou jde, nabytých, a veškeré takto získané výpalky zkrmlili dobyt看em, jehož stav by byli zvýšili nad poměr, který půda sama o sobě připouští, a větším množstvím mrvy takto získané byli přiváděli do půdy živiny cizí, kdežto, zpracovával-li lihovar jen brambory n a n a j a t é p ů d ě s a m é v y p ě s t o v a n é, nelze mluvit o podstatném obohacení půdy a zvýšení její bonity ani tehdy, když silnějším pěstováním brambor byl udržován silnější stav dobytka, protože intenzivní pěstování brambor vyčerpává zase silně půdu, ježto brambor náleží k plodinám půdu nejvíce vysilujícím, takže silnější hnojení drží pouze rovnováhu silnějšímu vyčerpávání půdy. Proti této vědecké zásadě nebylo ani ve stížnosti pachtýřů nejmenšího odporu, i šlo by jen o otázku, zda pachtýři vskutku brambory do lihovaru přikupovali čili nic, kterou znalci rozřešili v ten rozum, že dle všech známek musí souditi, že pachtýři cizí brambory n e p ř i k u p o v á v a l i, roz. v takovém větším množství, aby to bylo rozhodné, i založili tento úsudek na matematický výpočet, jemuž za základ položili kontingent lihové výroby v roce 1922 pachtýři samými udaný na 480 hl a výměru pachtované půdy, jakož i vzhledem k tomu, že lihovar byl lihovarem hospodářským, na zpracování vlastních surovin zařízeným, důvodný předpoklad, že z půdy té byla bramborům věnována každoročně $\frac{1}{4}$ plochy, což odpovídá řečenému kontingentu 480 hl. Avšak ani

tento předpoklad a výpočet na něm založený nevzala stížnost v odpor, není tedy napaden ani úsudek znalců, že cizí brambory nebyly přikupovány, a vůbec pachtýři netvrdí, že přikupovali, nýbrž jen mají za to, že dvůr, když byl dán do pachtu bez lihovaru, musel prý na bonitě pozemků hnojením následkem lihovaru zvýšeným získati, což však odporuje vědecké zásadě znalci shora vyložené, kterou pachtýři ani se nepokusili ve stížnosti vyvrátiti, žádajíce jen, aby na místě samém zjištěno bylo, že půda se zlepšila od té doby, co stojí lihovar, a pohybují se tedy v chybném kruhu, nemohouce tvrditi předpoklad znalci nutně pro takové zlepšení vyžadovaný, že totiž cizí brambory přikupovali, ježto pouze za této podmínky mohlo lihovarství půdu obohatiti, an jinak nahrazovalo jen to, co vymrškal. Bonita půdy mohla se ovšem zlepšit po zřízení lihovaru, ale to by nebylo důkazem, že se to stalo následkem toho (post hoc non propter hoc), mohloť se to státi i následkem meliorací, na něž pod B rozhodnutí Státního pozemkového úřadu vzat zřetel, nebo z jiných příčin, na př. že před tím provozováno bylo nedbalé neb loupežné hospodářství a pod., přes to, že i tehdaž bylo řádně hnojeno. Kdyby tedy formální vady, jež pachtýři prvnímu soudu v řízení znaleckém vytýkají, tu na krásně byly, nemají za tohoto stavu věci, když posudek znalců vůbec nenapaden, ani ve svých premisách ani ve svém závěru, žádného významu, jsou v daném případě nepodstatny a k nepodstatným formálnostem nesluší dle Šu 2 čís. 10 nesp., pat. přihlížeti. Chybný kruh, v němž se točí, dovozují-li, že když Státní pozemkový úřad přiznal 30% zvýšení ceny, musí jim kvotu na tom zvýšení dle Šu 43 (5) cit. zák. přiznati, nemohou pachtýři sami neviděti, když už je Státní pozemkový úřad ve svém vyjádření důrazně upozornil, že přiznal zvýšení ceny z důvodů docela jiných, než jako následek hnojení, t. j. vzhledem k arondaci, zřízením melioračním a stavu budov. Ale podotknouti jest, že tu neplatí § 3 (2) a § 4 vl. nař. ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n. v starém znění, nýbrž ve znění novely ze dne 21. září 1922 čís. 296 sb. z. a n., jež vstoupila v účinnost vyhlášením, jež se stalo dne 16. října 1922, takže v čas rozhodování o žádosti pachtýřů podané právě na to dne 18. října 1922 už platila, a která stanoví, že zvýšení je přípustno jen do 5, pokud se týče 10% a — pro náš případ — jen když jde o plodnost půdy mimo řádně zvýšenou vydatným hnojením, kdežto staré znění mluvilo pouze o zvýšení. Poněvadž jde jen o mrvení hnojivem animálním (§ 43 odst. (5)), bylo zbytečné druhé dobrozdání znalců, zabývající se podmínkami zlepšení půdy umělými hnojivy a není na jev, proč se s tím i vrchní zemský soud vůbec a tolik podrobně zabývá, když stížnost k němu podaná se toho ani nedotkla.

Čís. 3572.

O nároku otce, by osvobozen byl od placení výživného manželským nezletilým dětem, jest jednati v řízení nesporném.

(Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 63/24.)